

Stanowisko PZPTS odnośnie do propozycji dyrektywy KE ws. redukcji niektórych rodzajów tworzyw (tworzywa sztuczne jednorazowego użytku i narzędzia połowowe).

Polski Związek Przetwórców Tworzyw Sztucznych promuje i wspiera rozwiązania dotyczące poprawy nieodpowiedniego zarządzania odpadami niektórych tworzyw sztucznych takich jak opakowania na żywność, butelki i kubki trafiające do środowiska wodnego. Mamy jednak szereg uwag dotyczących sposobu rozwiązania problemu proponowanego w projekcie dyrektywy Komisji Europejskiej. Mamy także zastrzeżenia co do skuteczności proponowanych rozwiązań. Nie bez znaczenia jest także fakt, że UE znacznie lepiej radzi sobie z odpadami niż pozostałe kraje i nie stanowi głównego źródła zaśmiecania mórz i oceanów. Natomiast kraje Azji i Afryki mają tu największy wkład.

Naruszenie jednolitego rynku i naruszenie proporcjonalności

Wniosek narusza zasadę jednolitego rynku UE, umożliwiając państwom członkowskim UE restrykcje niektórych grup towarów (zob. art. 5 wniosku), co powoduje **rozdrobnienie rynku europejskiego**. Co więcej, wybór dyrektywy jako instrumentu prawnego służącego rozwiązaniu tego problemu nie pomaga, jak potwierdziła Rada ds. Kontroli Regulacyjnej KE. Wdrożenie dyrektywy w sprawie lekkich foliowych torebek na zakupy nadal potwierdza, że Dyrektywa stwarza znaczne różnice między państwami członkowskimi, podważając unifikację przepisów i produktów. Sposoby osiągnięcia zamierzonych celów są nieproporcjonalne i towarzysząca temu Ocena Wpływu nie dostarcza wystarczających dowodów, aby je wesprzeć.

W związku z tym sugerujemy **usunięcie odpowiedniego artykułu dotyczącego restrykcji na rynku UE**, zamiast tego **skoncentrowanie się wyłącznie na celach redukcji**. Te cele redukcji powinny **dotyczyć głównie miejsc lub zastosowań w niekontrolowanych obszarach zbiórki odpadów**. Na przykład bary na plaży, miejsca na piknik, parkingi i podobne miejsca doraźne. Z drugiej strony, obszary, w których zarządzanie odpadami jest w 100 % kontrolowane, jak gospodarstwa domowe, szpitale, biura powinno być autoryzowane użycie tych artykułów.

Sprzeczność z istniejącym prawodawstwem: Pakiet GOZ i powiązaniymi dokumentami oraz Dyrektywy ws. Opakowań i Odpadów Opakowaniowych

Propozycja jest sprzeczna z dotychczasową rekomendacją Komisji Europejskiej. Dokument jest **w sprzeczności z zasadami efektywności i obiegowości przewidzianymi w pakiecie dotyczącym Gospodarki o Obiegu Zamkniętym (CEP)**, zmienionym prawodawstwem dotyczącym odpadów (PPWD), Strategią dla Tworzyw Sztucznych, kampanią na rzecz deklaracji przemysłu do zwiększonego recyklingu i większego wykorzystania tworzyw sztucznych z recyklingu.

Komisja Europejska pomija swój własny apel o zrównoważoną zbiórkę i rozwiązania dla odzysku, wymagania dotyczące recyklatów wyższej jakości lub zachęcanie do recyklingu tworzyw sztucznych poprzez ogólnounijną redukcję składowania odpadów tworzyw sztucznych.

W szczególności **środki przewidziane w załączniku I, II i III Strategii dla Tworzyw Sztucznych nie znajdują odzwierciedlenia w logice przyjętej w niniejszym wniosku, ani w dobrowolnych zobowiązaniach przemysłu tworzyw sztucznych**, przyjętych w porozumieniu z Komisją Europejską. Z jednej strony od branży wymaga się zwiększenia wykorzystania materiałów pochodzących z recyklingu i finansowania rozwiązań, które zmierzają w tym kierunku, a następnie znaczne źródła nadających się do recyklingu tworzyw sztucznych próbuje się odciąć bez żadnych podstaw naukowych.

Recykling

PZPTS podzielało jak dotąd wizję Komisji Europejskiej w odniesieniu do tworzyw sztucznych, w szczególności do racjonalnego uzasadnienia hierarchii odpadów i Strategii dla Tworzyw Sztucznych w celu zwiększenia zawartości surowców z recyklingu w gotowych produktach, szczególnie w przypadku tych rodzajów produktów, gdzie można poprawić zbiórkę, sortowanie i recykling w celu uzyskania większej masy surowca. Skuteczne zbieranie, sortowanie i recykling produktów są niezbędne do określenia, jakie działania należy podjąć w odniesieniu do ich wpływu na środowisko.

Innym uderzającym aspektem treści projektu jest brak rozróżnienia dla produktów nadających się do recyklingu, a zamiast tego faktycznie projekt wzywa do całkowitego zakazu lub ograniczenia niektórych produktów podlegających recyklingowi (takich jak pojemniki na żywność, talerze, sztuczne, pojemniki na napoje, kubki).

Ponadto **nie ma rozróżnienia ani zachęty do stosowania tworzyw sztucznych z recyklingu w porównaniu z surowcami pierwotnymi, a jednak Komisja wzywa przemysł do zobowiązania stosowania większej ilości tworzyw z recyklingu, aby osiągnąć cel 10 milionów ton dla recyklingu do 2025 r.**

Analiza środowiskowa

Podstawa do podjęcia zdecydowanych działań wobec niektórych rodzajów produktów tylko wtedy, gdy są wykonane z tworzyw sztucznych, wydaje się **dyskryminująca, dopóki nie jest poparta wszelkimi dowodami środowiskowymi wskazującymi, że produkty wykonane z materiałów alternatywnych mogłyby okazać się lepsze**. Komisja Europejska uważa podejście oparte na ocenie cyklu życia produktu LCA za właściwe narzędzie oceny rzeczywistej korzyści dla środowiska, ogranicza jednak stosowanie niektórych produktów z tworzyw sztucznych bez oceny prawdziwych zrównoważonych opcji. Alternatywy mogą stwarzać niezamierzone konsekwencje i okazać bardziej szkodliwe dla środowiska.

Ponadto, jeśli obecnie, według Komisji, większość widocznych odpadów morskich jest wykonana z tworzyw sztucznych, to po wejściu w życie niniejszej dyrektywy, ta większość będzie składać się z tego samego rodzaju produktów wykonanych z innych materiałów. Ponieważ jest to wyraźnie **patologia wynikająca z nieefektywnych systemów gospodarki odpadami**, więc jest to problem bardziej ogólnej kategorii wyrzucanych produktów. W związku z tym kwestią tą powinien sterować podatek anty-śmieciowy lub inne środki mające na celu zwiększenie zbiórki odpadów w celu walki z zaśmiecaniem. Proponując zmianę na alternatywne produkty jednorazowego użytku, projekt dyrektywy w dalszym ciągu kontynuuje racjonalne uzasadnienie modelu produkt-użycie-odpad zamiast stymulować przejście do modelu gospodarki o obiegu zamkniętym. Przejście na alternatywne materiały jednorazowe nadal oznacza wykorzystanie zasobów tylko raz.

Artykuł 14 Propozycji, który przewiduje ewaluację Dyrektywy w okresie 6 lat lub możliwe zastąpienie SUP biodegradowalnymi tworzywami sztucznymi jest nie do przyjęcia. Raport powinien być już teraz wykonany, aby w pełni ocenić możliwy wpływ ograniczenia niektórych rodzajów produktów i **stworzyć najlepszy wybór środowiskowy na gruncie naukowym, bez uprzedniej stronniczej preferencji co do materiału**. Towarzysząca Ocena Wpływu nie jest wystarczająca, aby poprzeć wnioski, co również zostało potwierdzone przez Radę ds. Kontroli UE.

Rola opakowań w zapobieganiu marnotrawstwu żywności

Opakowanie, w szczególności jednorazowe, pozwala na zachowanie żywności, **"wnosząc istotny wkład w ograniczenie marnowania żywności i zrównoważony rozwój poprzez wydłużenie okresu przydatności i ochronę produktów"**, jak stwierdzono w ostatniej Rezolucji Parlamentu Europejskiego w sprawie Odpadów Żywności. Raport, który był przedmiotem dyskusji i został zatwierdzony przez Parlament w tym samym okresie co Pakiet Odpadowy, podkreśla **"pozytywny wkład materiałów opakowaniowych do żywności i rozwiązań zapobiegających utracie żywności oraz marnotrawstwu żywności w całym łańcuchu dostaw"**. Okres przydatności do spożycia produktów żywnościowych zostanie poważnie skrócony poprzez wprowadzenie zakazu niektórych rodzajów opakowań do żywności z tworzyw sztucznych, np. owijki do żywności zabezpieczają przed niepożądanym marnowaniem żywności lub dodaniem jeszcze większej ilości dodatków do żywności w celu zapobiegania jej naturalnemu rozdrobnieniu lub użyciu opakowania długoterminowego.

Należy wspomnieć o niezaprzeczalnych właściwościach tworzyw sztucznych w kategoriach higieny żywności, lekkości, bezpieczeństwa konsumenta (najbardziej obłożony przepisami materiał do kontaktu z żywnością), zdrowia konsumenta i funkcjonalności, które dają możliwość ochrony i przechowywania produktów..

Rola konsumentów

W tym akcie prawnym nie powinno się pomijać zachowań w odniesieniu do zaśmiecania. Oczywiście jest, że zanieczyszczenia morskie spowodowane przez tworzywa sztuczne są spowodowane przez różne źródła, z których głównym jest zaśmiecanie, przypadkowe i nie, przez użytkowników produktów z tworzyw sztucznych. Z tego powodu, zgodnie z przykładami innych państw członkowskich, **PZPTS sugeruje egzekwowanie właściwego zachowania anty śmieciowego u wszystkich obywateli UE poprzez instrumenty ad hoc, takie jak podatki lub mandaty, które mogłyby być doskonałym rozwiązaniem dla radykalnego ograniczenia takich zachowań.**

Obecna rewizja dyrektywy ramowej w sprawie odpadów faktycznie pozwoliłaby na łatwe wdrożenie takich inicjatyw: *"Państwa członkowskie powinny podejmować środki mające na celu zapobieganie wszelkim formom porzucenia, zatapiania, niekontrolowanego zarządzania lub innym formom wyrzucania odpadów. Kraje członkowskie powinny również podjąć działania w celu posprzątania śmieci znajdujących się w środowisku, niezależnie od ich źródła lub wielkości oraz niezależnie od tego, czy odpady zostały umyślnie wyrzucone, czy też przez zaniedbanie "*

Definicja jednorazowego użytku

Definicja jednorazowych produktów z tworzyw sztucznych jest niedoprecyzowana, wprowadza w błąd i nie odzwierciedla klasyfikacji przemysłowej. Komisja wychodzi z założenia, że produkty te są opakowaniami do kontaktu z żywnością, jako produkty doraźne, rzadko poddawane recyklingowi, podatne na zaśmiecanie.

PZPTS postrzegaby raczej definicję produktów jednorazowego użytku:

- Która kwalifikuje kubki, pojemniki na żywność i napoje, owijki jako opakowanie, umożliwiając w ten sposób powiązanie z dyrektywą w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych;
- Wyszczególniając w sposób konkretny pozostałe produkty wymienione w Załączniku do Wniosku, które nie mogą być zakwalifikowane jako opakowania (na przykład sztuczce, talerze, słomki, mieszadła do napojów).
- Uznając produkty jednorazowego użytku z tworzyw (kubki, pojemniki na żywność i napoje, owijki, sztuczce, talerze, słomki, mieszalniki napojów) jako te, które nie spełnią wymogu przejścia 20 kompletnych cykli w zmywarce w warunkach technicznych wykonania testów i kalibracji zdefiniowanych urządzeń w normie NF EN 12875-1: 2005 ("Odporność mechaniczna w zmywarce naczyń - Część 1: testowa metoda odniesienia dla artykułów do użytku domowego - », listopad 2005 r..

Różne środki

Programy Rozszerzonej Odpowiedzialności Producenta (art. 8 Projektu), odnoszą się tylko do producentów jakby to oni byli zaśmiecającymi bez żadnego odniesienia do reszty łańcucha wartości lub do konsumentów. Niemal ten sam komentarz można zrobić w odniesieniu do środków podnoszących świadomość (art. 10), gdzie ponownie nie ma odniesienia do reszty innych podmiotów aktywnych w tym obszarze, nie podano także wskazówek, jak zmierzyć się z zachowaniami, edukacją lub działaniami konsumentów w celu odpowiedzialnej utylizacji (lub nieodpowiedzialnej utylizacji / zaśmiecania). To tak, jakby producent samochodów musiał zapłacić karę za przekroczenie prędkości kierowców.

Większość produktów wymienionych w załączniku do wniosku można zbierać, segregować i poddawać recyklingowi, tak jak się to robi obecnie w wielu państwach członkowskich (w szczególności pojemniki na żywność, butelki po napojach i kubki). Ponadto **proponowane programy ROP powinny być powiązane z celami polityki, które dyrektywa chce rozwiązać, poprzez zapewnienie, że odpowiednie dochody są wykorzystywane na inicjatywy edukacji konsumentów i doskonalenia systemów zarządzania odpadami.**

Propozycje PZPTS

W świetle powyższych rozważań PZPTS chciałoby zaproponować kilka możliwych rozwiązań do wniosku, które złączyłyby niektóre z wymienionych problemów:

- **Opracowanie teraz przez UE LCA dla różnych materiałów do danych produktów;**
- **definicję opakowania doraźnego, które należy umieścić w Dyrektywie ds. Opakowań dla wyraźnie użytych artykułów jako opakowania i dodatków do opakowania do żywności, w oparciu o oczekiwany krótki okres użytkowania wyrzuconych produktów, które nie są w stanie przetrwać 20 cykli w zmywarce;**
- **powiązanie z możliwością recyklingu w oparciu o europejskie standardy procesów recyklingu i recyklatów, jak utworzone w CEN;**
- **pełne i skuteczne wdrożenie prawodawstwa dotyczącego odpadów w Europie;**
- **skuteczny zakaz składowania odpadów tworzyw sztucznych;**
- **równe traktowanie wszystkich materiałów jednorazowych, produktów o krótkim czasie życia (papier, aluminium, szkło) w LCA.**
- **krajowe inicjatywy prowadzone przez władze publiczne (np. gminy) w celu zapewnienia większej obiegowości tworzyw w przeliczeniu na rodzinę;**
- **podatki lub formy kar dla obywateli i władz publicznych w celu rozwiązania problemu zachowań zaśmiecenia różnymi materiałami;**
- **przedłużenie terminu wdrożenia proponowanej dyrektywy, aby umożliwić społeczeństwu i przemysłowi dostosowanie się do nowych środków;**
- **pomoc finansowa i technologiczna dla krajów rozwijających i zaśmiecających, aby powstały trwałe systemy gospodarki odpadami;**
- **Stworzenie prawdziwego dialogu z przemysłem poprzez dobrowolne inicjatywy na rzecz zobowiązań, np. cele redukcji użytkowania w niekontrolowanych obszarach zbiórki.**